

فهرست مطالب

۱۳ آغاز سخن
۲۱ فصل اول: ریشه‌ها، زمینه‌ها و مبانی تکوین و تکامل
۳۴ گفتار اول: دوران صفویه؛ پدیداری زمینه‌های ناقص و معیوب پیدایش دولت ملی
۳۵ مبحث اول: ساختار عشیره‌ای و بافت ایلی - قبیله‌ای نظام حاکم
۳۸ مبحث دوم: مبنای مشروعیت سیاسی حکومت مرکزی
 مبحث سوم: تفکیک نامتوازن کارویژه‌ها و ترسیم ناموزون کارکردهای هیأت
۴۳ زمامداری
۴۸ مبحث چهارم: تحول و تطور در ساختار اقتصادی و نظام مالی حاکم بر جامعه
۵۲ گفتار دوم: دوران افشاریه - زندیه؛ گسست در فرآیند تکوین دولت ملی
۵۴ مبحث اول: عصر افشاریه
۵۶ مبحث دوم: عصر زندیه
۵۹ گفتار سوم: دوران قاجاریه؛ گذار به سوی تکوین دولت ملی
 مبحث اول: تحول بیمارگونه طبقات اجتماعی به مثابه سرآغاز تکوین خودآگاهی
۶۱ سیاسی در سطح جامعه
 مبحث دوم: نوسازی در ساختار قشون نظامی و حرکت در مسیر ایجاد
۶۷ ارتش یکپارچه ملی
 مبحث سوم: نوسازی در حوزه‌های گونه‌گون ساختارهای اداری، اقتصادی، مالی،
۶۹ قانونی و قضائی
 مبحث چهارم: الگوی حاکم بر فرآیند تحول کارکردی پایگاه مشروعیت سنتی
۷۴ حکومت مستقر
۷۷ گفتار چهارم: دوران مشروطه؛ سرآغاز پیدایش و نهادینه‌شدن دولت ملی
 مبحث اول: ماهیت متصلب و انعطاف ناپذیر حوزه‌های گونه‌گون نظام سیاسی
۸۱ مستقر
 مبحث دوم: زمزمه‌های تغییر در پایگاه مشروعیت سنتی قدرت حاکمه به واسطه
۸۴ ورود مفاهیم، هنجارها و جلوه‌های مدرنیته و تحول در نظام حقوقی
۹۲ مبحث سوم: وحدت گروه‌های ناهمگون در قالب طبقات اجتماعی نوظهور
 مبحث چهارم: عدم توفیق چشمگیر مشروطه‌خواهان در تحقق اهداف انقلابی،
۹۷ به مثابه سرآغاز تکوین دولت مطلقه در ایران
۹۹ گفتار پنجم: دوران پهلوی؛ شکل‌گیری دولت مطلقه

۶ □ دولت حق بنیاد؛ دفتر دوم: کاربست در جامعه ایرانی

- ۱۰۵ مبحث اول: دولت مطلقه نظامی پهلوی اول
- بند اول: مبارزه مستمر تا امحاء منابع قدرت محلی و نیمه‌مستقل ایلات، عشایر و قبایل ۱۰۸
- بند دوم: تاکید افراطی بر ناسیونالیسم و احیاء مفاخر ملی ایران باستان ۱۱۱
- بند سوم: تضعیف نهاد مذهب و به‌حاشیه‌راندن روحانیت از طریق تلاش در مسیر تعبیه نظام حقوقی و قضائی نوین ۱۱۳
- بند چهارم: نوسازی نظام مالی با هدف تمرکزگرایی اقتصادی ۱۱۶
- الف) گسترش نفوذ حکومت بر اقصی نقاط جامعه از طریق توسعه حوزه ارتباطات و حمل و نقل و گسترش شبکه راه‌ها ۱۱۷
- ب) تعبیه نظام بانکداری دولتی ۱۱۸
- ج) تشکیل وزارت اقتصاد ملی ۱۱۸
- د) ازدیاد شمار کارخانه‌های صنعتی بخش‌های عمومی و دولتی ۱۱۸
- ه) وضع انحصارات گسترده حکومت بر تجارت داخلی و خارجی ۱۱۹
- بند پنجم: تشکیل ارتش یکپارچه ملی با هدف سیطره بر شئون مختلف حیات سیاسی- اجتماعی کشور ۱۲۰
- بند ششم: نوسازی ساختار اداری و آموزشی با هدف نهادینه‌کردن نظام بوروکراتیک وابسته به هیأت زمامداری ۱۲۳
- مبحث دوم: دولت مطلقه سلطنتی پهلوی دوم ۱۳۵
- بند اول: تمرکز و انحصار در منابع قدرت سیاسی توسط نهاد سلطنت ۱۳۶
- الف) تاسیس وزارت دربار به‌مثابه کانون اصلی تصمیم‌گیری‌های عمده سیاسی و اجرائی ۱۳۷
- ۱) دفتر ویژه یا دفتر مخصوص سلطنتی ۱۳۸
- ۲) سازمان بازرسی شاهنشاهی ۱۳۸
- ۳) دفتر املاک اختصاصی ۱۳۸
- ۴) بنیاد پهلوی ۱۳۸
- ۵) شرکت ملی نفت ۱۳۹
- ب) تضعیف جایگاه و تحدید قدرت پارلمان ۱۳۹
- ج) اجراء برنامه اصلاحات اراضی با هدف غائی افول اقتدار اشراف زمین‌دار ۱۴۰
- د) جابجائی در ترکیب نیروها و نخبگان سیاسی و اجتماعی ۱۴۳
- بند دوم: تمرکزگرایی در ساختار اقتصادی جامعه با اتکاء به درآمدهای عظیم نفتی ۱۴۷
- بند سوم: استحکام ارکان ارتش یکپارچه ملی با هدف سیطره بر شئون مختلف حیات سیاسی- اجتماعی کشور ۱۵۱

فهرست مطالب □ ۷

بند چهارم: شکل‌گیری نهادهای متعدد اطلاعاتی و امنیتی به‌منظور کنترل جامعه	۱۵۳
بند پنجم: نوسازی ساختار اداری با هدف نهادینه‌ساختن نظام بوروکراتیک وابسته به هیأت زمامداری	۱۵۶
گفتار ششم: دوران جمهوری اسلامی؛ تکوین دولت دینی در پرتو نظریه ولایت مطلقه فقیه	۱۶۴
مبحث اول: مبنای مشروعیت سیاسی نظام جمهوری اسلامی	۱۶۸
بند اول: رسمیت‌یافتن اسلام به‌مثابه دین حاکم و شیعه به‌عنوان مذهب رسمی	۱۶۸
بند دوم: نظریه ولایت مطلقه فقیه به‌مثابه گفتمان مسلط و برتر در فقه سیاسی شیعه	۱۷۹
الف) تحلیل اندیشه سیاسی در مکتب تشیع	۱۷۹
۱) سیر تکوین و تکامل	۱۸۱
۲) گونه‌شناسی تئوری‌های مطروحه	۱۸۳
۲-۱) نظریه سلطنت مشروعه	۱۸۴
۲-۲) نظریه ولایت انتصابی عامه فقها	۱۸۶
۲-۳) نظریه ولایت انتصابی شورای فقها؛ ولایت انتصابی عامه شورای مراجع تقلید	۱۸۸
۲-۴) نظریه دولت مشروطه با اذن و نظارت فقها	۱۸۹
۲-۵) نظریه خلافت مردم با نظارت مرجعیت	۱۹۱
۲-۶) نظریه ولایت انتخابی مقیده فقیهان	۱۹۲
۲-۷) نظریه دولت انتخابی اسلامی	۱۹۴
۲-۸) نظریه مالکیت مشاع شهروندان؛ وکالت مالکان شخصی مشاع	۱۹۴
ب) واکاوی نظریه ولایت انتصابی مطلقه فقها و تبیین جایگاه آن در میان سائر تئوری‌های مطروحه پیرامون اندیشه دولت در فقه سیاسی مکتب تشیع	۱۹۶
ج) ارزیابی تئوری‌های مطروحه در فقه سیاسی شیعه پیرامون پدیده دولت	۲۰۷
بند سوم: جمهوریت به‌مثابه قالب حکومت‌داری	۲۱۰
بند چهارم: ارزیابی تکوین و تکامل اندیشه دولت دینی بر مبنای الگوی "جمهوری اسلامی"	۲۱۴
مبحث دوم: مبانی، ارکان و پایه‌های جامعه‌شناختی نظام جمهوری اسلامی	۲۲۰
مبحث سوم: مبانی، ارکان و سیاست‌های اقتصادی نظام جمهوری اسلامی	۲۲۶
مبحث چهارم: مبانی، ارکان و سیاست‌های نظامی، انتظامی، دفاعی و امنیتی نظام جمهوری اسلامی	۲۴۶
مبحث پنجم: مبانی، ارکان و سیاست‌های اداری و دیوانی نظام جمهوری اسلامی	۲۷۷

۸ □ دولت حق بنیاد؛ دفتر دوم: کاربست در جامعه ایرانی

- بند اول: ضوابط ناظر بر نظام اداری از پیروزی انقلاب اسلامی به تاریخ ۲۲/بهمن ماه/۱۳۵۷ هجری شمسی لغایت تصویب قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ۱۱/بهمن ماه/۱۳۶۸ هجری شمسی ۲۸۳
- بند دوم: ضوابط ناظر بر نظام اداری از تصویب قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به تاریخ ۱۱/بهمن ماه/۱۳۶۸ هجری شمسی لغایت تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری به تاریخ ۸/مهر ماه/۱۳۸۶ هجری شمسی ۲۸۴
- الف) تشکیل شورای عالی اداری ۲۸۵
- ب) تدوین برنامه جامع نیروی انسانی بخش دولتی ۳۲۶
- ج) تدوین طرح ساماندهی شرکت‌های دولتی ۳۲۸
- بند سوم: ضوابط ناظر بر نظام اداری از تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری در تاریخ ۸/مهر ماه/۱۳۸۶ هجری شمسی به بعد ۳۳۴
- الف) واکاوی دایره شمول و گستره حاکمیت قانون مدیریت خدمات کشوری ۳۳۸
- ب) واکاوی مفاهیم مندرج در قانون مدیریت خدمات کشوری ۳۴۱
- ۱) وزارتخانه ۳۴۱
- ۲) مؤسسه دولتی ۳۴۴
- ۳) مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی ۳۴۵
- ۴) شرکت دولتی ۳۶۳
- ۵) دستگاه اجرائی ۳۶۳
- ۶) پست سازمانی ۳۶۳
- ۷) کارمند دستگاه اجرائی ۳۶۵
- ۸) امور حاکمیتی ۳۶۸
- ۹) امور اجتماعی، فرهنگی و خدماتی ۳۶۹
- ۱۰) امور زیربنایی ۳۷۱
- ۱۱) امور اقتصادی ۳۷۲
- ۱۲) سازمان ۳۷۳
- ج) واکاوی شوراها و مندرج در قانون مدیریت خدمات کشوری ۳۷۴
- ۱) شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ۳۷۵
- ۲) شورای حقوق و دستمزد ۳۷۸
- د) واکاوی فرآیند حاکم بر ورود به خدمت دولتی و استخدام در دستگاه‌های اجرائی در قانون مدیریت خدمات دولتی ۳۷۹
- ۱) ضوابط حاکم بر ورود به خدمت دولتی ۳۷۹

۳۸۱	۲) ضوابط حاکم بر شرایط عمومی استخدام
۳۹۱	۳) ضوابط حاکم بر نظامات گزینش
۳۹۱	۳-۱) مستند حقوقی گزینش
۳۹۴	۳-۲) شرایط عمومی گزینش
۳۹۷	۳-۳) ساختار سازمانی گزینش
۴۰۱	۳-۴) تکالیف قانونی وزارتخانه‌ها در گزینش
۴۰۲	۳-۵) نظام دادرسی گزینش
۴۰۳	۴) ضوابط حاکم بر حالات گونه‌گون استخدام
۴۰۴	۴-۱) استخدام رسمی
۴۱۳	۴-۲) استخدام پیمانی

۴۳۹	فصل دوم: گونه‌شناسی تئوری‌های دولت شبه‌مدرن
۴۴۲	گفتار اول: نظریه شیوه تولید آسیائی؛ استبداد شرقی
۴۴۲	مبحث اول: تحلیل مفهومی
۴۴۶	مبحث دوم: کارکرد در جامعه ایرانی
۴۴۹	مبحث سوم: آسیب‌شناسی با اتخاذ رویکردی انتقادی
۴۵۲	گفتار دوم: نظریه شبه‌نوگرا؛ شبه‌مدرنیسم
۴۵۲	مبحث اول: تحلیل مفهومی
۴۵۳	مبحث دوم: کارکرد در جامعه ایرانی
۴۵۴	بند اول: شبه‌نوگرایی دیکتاتوری یا مطلقه؛ شبه‌مدرنیسم دیکتاتوری یا مطلقه
۴۵۶	بند دوم: شبه‌نوگرایی استبدادی؛ شبه‌مدرنیسم استبدادی
۴۵۸	بند سوم: شبه‌نوگرایی استبداد نفتی؛ شبه‌مدرنیسم استبداد نفتی
۴۶۰	مبحث سوم: آسیب‌شناسی با اتخاذ رویکردی انتقادی
۴۶۱	گفتار سوم: نظریه سلطه‌پذیر؛ وابسته؛ دست‌نشانده خودمختار
۴۶۱	مبحث اول: تحلیل مفهومی
۴۶۲	مبحث دوم: کارکرد در جامعه ایرانی
۴۶۵	مبحث سوم: آسیب‌شناسی با اتخاذ رویکردی انتقادی
۴۶۷	گفتار چهارم: نظریه تحصیلدار؛ رانتیر؛ نفت‌پایه
۴۶۷	مبحث اول: تحلیل مفهومی
	بند اول: نقش آفرینی رانت در حوزه نظام سیاسی و مناسبات حاکم بر ساختار اجتماعی
۴۶۹	بند دوم: نقش آفرینی رانت در حوزه نظام اقتصادی و ساختار حاکم بر مناسبات پولی و مالی
۴۷۱	پولی و مالی

۴۷۲	بند سوم: نقش آفرینی رانت در حوزه نظام اداری و ساختار حاکم بر مناسبات بوروکراتیک
۴۷۳	بند چهارم: نقش آفرینی رانت در حوزه امور نظامی و انتظامی و ساختار حاکم بر مناسبات دفاعی و امنیتی
۴۷۴	مبحث دوم: کارکرد در جامعه ایرانی
۴۷۹	مبحث سوم: آسیب شناسی با اتخاذ رویکردی انتقادی
۴۸۲	گفتار پنجم: نظریه پاتریمونیال؛ نئوپاتریمونیالیسم؛ سلطانیسم
۴۸۲	مبحث اول: تحلیل مفهومی
۴۸۷	مبحث دوم: کارکرد در جامعه ایرانی
۴۸۸	بند اول: شخصی بودن قدرت زمامداران و خودکامگی مفرط ایشان در اعمال اقتدار
۴۸۹	بند دوم: تمرکز و انباشت جلوه‌های متکثر قدرت نزد دربار سلطنتی
۴۹۱	بند سوم: انفعال ناشی از فرهنگ اطاعت‌پذیری و روحیه ناجی‌پروری برخی از اعضاء جامعه
۴۹۲	بند چهارم: تاکید بیش از حد حکومت بر بهره‌گیری از ایدئولوژی قوام‌بخش و وحدت‌آفرین خودساخته
۴۹۳	بند پنجم: سازماندهی شبکه منسجم و عظیم حامی‌پرور در سطح داخلی
۴۹۴	بند ششم: بهره‌مندی از پایگاه مشروعیت اجتماعی منحصربه‌فرد
۴۹۶	بند هفتم: اتکاء بیش از حد به تعبیه نیروی نظامی سازمان‌یافته، منسجم و اقتدارگرا
۴۹۸	بند هشتم: تعبیه ساختار اقتصادی فشل و ناکارآمد
۴۹۹	بند نهم: نارسایی‌م مفرط هیأت زمامداری
۵۰۰	بند دهم: درهم‌تنیدگی پیچیده مفاهیم مجزای دولت و نظام
۵۰۱	بند یازدهم: تعبیه نهادهای دموکراتیک صوری، نمایشی و فرمایشی
۵۰۲	مبحث سوم: آسیب شناسی با اتخاذ رویکردی انتقادی
۵۰۶	گفتار ششم: نظریه مطلقه
۵۰۷	مبحث اول: تحلیل مفهومی
۵۰۹	مبحث دوم: کارکرد در جامعه ایرانی
۵۱۱	مبحث سوم: آسیب شناسی با اتخاذ رویکردی انتقادی
۵۱۲	بند اول: تمایز بنیادین الگوی دولت مطلقه نظامی رضاخان با دولت مطلقه سلطنتی محمدرضا شاه
۵۱۳	بند دوم: صورت‌بندی متمایز دولت مطلقه در جوامع اروپای باختری و جامعه ایرانی دوره پهلوی

فهرست مطالب □ ۱۱

الف) الگوهای محیطی متفاوت ناظر بر فرآیند تکوین و تکامل دولت مطلقه در ایران عصر پهلوی و اروپای باختری	۵۱۴
ب) استقلال مفرط دولت‌های مطلقه در ایران عصر پهلوی نسبت به طبقات اجتماعی و اقشار فعال جامعه	۵۱۴
ج) تضادهای درونی و ساختاری دولت‌های مطلقه در ایران عصر پهلوی به سبب ماهیت متصلب و انعطاف‌ناپذیر نظام سیاسی مستقر	۵۱۵
د) ضعف مفرط پایگاه مشروعیت نظام سیاسی مستقر در ایران عصر پهلوی	۵۱۶
ه) وجود تمایزات بنیادین پیرامون الگوی دولت‌سازی و ملت‌سازی در ایران عصر پهلوی و اروپای باختری	۵۱۷
و) وجود اختلافات بنیادین پیرامون فرآیند ناظر بر یکسان‌سازی محیط اجتماعی در ایران عصر پهلوی و اروپای باختری	۵۱۸
انجام سخن	۵۲۱
فهرست منابع و مآخذ	۵۲۹